

*Шабат-Савка С. Т.,**доктор філологічних наук, професор,**завідувач кафедри сучасної української мови**Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

ОДНОСКЛАДНІ НОМІНАТИВНІ РЕЧЕННЯ ЯК СИНТАКСИЧНІ МАРКЕРИ ІДІОЛЕКТУ ТАМАРИ СЕВЕРНЮК

Анотація. У статті проаналізовано односкладні номінативні речення як синтаксичні конструкції, що експлікують широкий інтенційний простір буттєвості та слугують присутніми ідіолектними маркерами мовистилію Тамари Севернюк. На багатому фактичному матеріалі визначено структурно-семантичні параметри номінативних конструкцій, представлено їхні різновиди й засоби поширення, окреслено текстотвірні функції; з опертям на практику лінгвістичних студій зазначено, що номінативні речення належать до односкладних речень іменного типу, предикативний центр яких формує іменник, займенник або субстантивована частина мови у називному відмінку однини або множини.

У поетичному дискурсі Тамари Севернюк схарактеризовано комунікативно-інтенційний зміст номінативних речень, зосереджений на експлікації інтенцій ствердження, на увиразненні прагнення автора констатувати ту чи ту інформацію, передати екзистенцію людського буття, перелік подій, фактів, явищ природи, виокремити й деталізувати об'єкти довкілля, активізувати та загострити увагу на важливій інформації, спонукати до роздумів над важливими подіями чи фактами; обстежено конструкції «називного уявлення», які вводять адресата у ситуацію спогадів, філософських розмірковувань про одвічні істини людського буття, про етнокультурні реалії, про національні символи українців і слугують мовно-естетичною домінантою ідіолекту Тамари Севернюк; представлено класифікацію номінативних речень в аспекті їхнього поділу на буттєво-номінативні й оцінно-номінативні конструкції, котрі, з одного боку, передають широку картину життєвих реалій, фіксують ті або ті об'єкти, засвідчують наявність подій, а з іншого – створюють динаміку вражень і думок щодо побаченого, репрезентують, попри свою лаконічність, широкий спектр людських емоцій, почуттів, оцінок, формують естетичне ядро поетичного ідіолекту Тамари Севернюк, репрезентують унікальність та упізнаваність художньо-мовного континууму письменниці.

Ключові слова: ідіолект, односкладні номінативні речення, автор, інтенція ствердження, буттєвість, адресат мовлення, поетичний дискурс, Тамара Севернюк.

Постановка проблеми. Синергетична парадигма лінгвістики сьогодення детермінує появу мовознавчих досліджень, спрямованих на комплексне студіювання мовних конструкцій, на визначення їхнього комунікативно-інтенційного змісту та функційно-змістового потенціалу з опертям на автора художнього тексту, на його світоглядні настанови, аксіологічні виміри людського буття. У цьому контексті у дослідницьке поле потрапляє письменницький ідіолект як система різнорівневих мовних засобів – маркерів індивідуально-авторського стилю, релевантних репрезентантів світосприйняття та мовомислення письмен-

ника. Вивчення ідіолекту, систематизація присутніх мовних засобів, що створюють стилістику й упізнаваність художньої манери письма автора, належить до актуальних лінгвістичних питань, розв'язання яких дасть змогу розкрити концептосферу митця, оприявнити його індивідуальну майстерність у творенні текстової комунікації, образності й афористичності.

Категорію індивідуально-авторського вивчають здавна. Дослідників завжди цікавили питання, пов'язані з індивідуальним стилем того чи того письменника, з його ідіостилем, ідіолектом – термінами, як у лінгвістичних словниках уважають майже тотожними. Утім, якщо індивідуальний стиль відображає психоментальний світ митця, його інтелект, уподобання, комунікативні задуми, то ідіолект тісно пов'язаний із різнорівневими мовними домінантами вербалізації індивідуально-авторської картини світу, із дискурсивно-жанровими формами його художньої творчості. На основі ідіолектних маркерів лексичного, морфологічного, синтаксичного, дискурсивного рівнів визначають письменницький ідіостиль, створюють лінгвістичний образ автора.

Студіювання індивідуальної мовотворчості письменника перебуває у безпосередньому стосунку передусім із синтаксисом, із «тією сферою, де переплавляються чужі голоси, де найяскравіше відтворюється уснорозмовне мовлення, де розкриваються широкі можливості виявлення суб'єктивно-оцінної семантики індивідуального стилю» [1, с. 202]. Синтаксичні конструкції маркують письменницький почерк, оприявнюють загальномовне й індивідуально-авторське в ідіостилі. Водночас письменник відбирає ті мовні одиниці, що відповідають його авторським інтенціям, лінгвістичному смаку, естетичним уподобанням.

До синтаксичних маркерів ідіостильової системи художнього тексту належать односкладні речення іменного типу. Йдеться про номінативні речення, предикативний центр яких формує іменник, займенник або субстантивована частина мови у називному відмінку однини або множини, напр.: *Річка... Віхола... Сніги...* [2, с. 139]; *Березень... Квітень... Травень... Поле... Ліси... Ріка...* [3, с. 38]; *Парасоля і дощ. І ми* [4, с. 61]. Синтаксична природа номінативних речень передбачає реалізацію буттєвої семантики, ствердження того, що певна особа, предмет, явище, поняття існує і сприймається у момент свого називання у теперішньому часі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській синтаксичній традиції односкладні номінативні конструкції дефініювали як називні речення (П. Залозний, О. Курило, Ю. Шевельов), як назовні (безприсудкові) конструкції (О. Снявський), як номінативні речення (А. Мейє, О. Шахматов, П. Дудик); як одноядерні комунікативні варіанти речень, предикативна основа яких складається з називного відмінка чи

називного відмінка та суб'єктного члена для вираження буття природи, навколишнього середовища, предметів, осіб, діяльності чи стану (І. Слинко, Н. Гуйванок, М. Кобилянська); як односкладні речення репрезентації (М. Скаб, Н. Вітрук). Їх витлумачували як неповні двоскладні, розглядали серед безособових конструкцій, по-різному кваліфікували головний член номінативного речення.

На сучасному етапі розвитку синтаксису ці конструкції вивчають у ракурсі визначення їхніх структурних, семантичних і функційних параметрів у художньому тексті, у ракурсі різножанрових форм і мовотворчості тих або тих письменників, в аспекті виокремлення типологічних виявів, на матеріалі різних мов [5–11]. Викликає схвалення студіювання номінативних речень в аспекті визначення особливостей їхнього функціонування у прозі й у поезії. Зокрема, як зауважує Т. Шевченко, номінативні речення у поезії «виявляють здатність передавати окремі розрізнені спостереження, миттєві враження; їм властива вербалізована образність – категорійна ознака, яка виділяє їх серед інших лінгвістичних одиниць, що формують образне світобачення синтаксичними засобами мови» [11, с. 239].

Цілком логічно постали дослідження односкладних номінативних речень в аспекті когнітології, лінгвопрагматики, функціональної лінгвістики, витлумачення цих конструкцій як синтаксичних концептів, ментальних схем, що слугують «формою збереження інформації у свідомості людини» [10, с. 189].

Попри глибокі дослідження односкладних номінативних речень, визначення їхніх синтаксичних параметрів, важливо обстежити функційні можливості цих конструкцій у художньому дискурсі, з опертям на поетичний текст як віршований, ритмічно й інтонаційно організований континуум з успішною вербалізацією авторських інтенцій, із особливим синтаксуюванням і стилістикою. Цікавим є дослідження номінативних речень у комунікативному аспекті, аналіз таких конструкцій як засобів вербалізації стверджувальних інтенцій, маркерів експресивності, складників письменницького ідіолекту, зрештою – витлумачення їх як екзистенційних висловлень, що «повідомляють про ситуацію або подію в певному відриві від їхнього носія, передають динаміку вражень, думок, які прискорено з'являються в думках мовця, дають змогу лаконічно схарактеризувати побачене, зафіксувати контури навколишніх об'єктів» [12, с. 108–109].

З огляду на антропоцентричні тенденції лінгвістики сьогодення на часі текстуальне вивчення односкладних конструкцій у поетичному дискурсі української письменниці Тамари Севернюк, мовотворчість якої визначається метафоричністю, образністю, багатством стилістичних засобів, фігуральністю синтаксичних одиниць. На нашу думку, вивчення односкладних номінативних речень як ідіолектних маркерів мовистилу поетеси потребує глибоких наукових студій, адже вони втілюють її світогляд, вербалізують інтенційний простір, виокремлюють авторську мовознавчу парадигму. Високу мовну організацію творів Тамари Севернюк відзначає В. Качкан, зауважуючи: «Таке враження, що поруч поетеси постійно воркує глибинне мовне джерело, з якого спливає безконечний ручай народної мови, отієї фольклорної стихії, що несе в собі й осяви сонця, й подуви вітру, і місяцевий чар. Читаєш й наче зором перебираєш те слово, що, як паперовий човник на бурунцях, похитується-виблискує своїми ребрами-білістю, а воно, це слово, далі пливе рівно, плавно, аж до заглибин мовної ріки» [13, с. 191–195].

Мета роботи – визначити структурно-семантичні та комунікативні параметри односкладних номінативних речень у мовотворчості Тамари Севернюк, окреслити їхні функційні можливості слугувати адекватними синтаксичними маркерами письменницького ідіолекту.

Виклад основного матеріалу. Односкладні номінативні речення, що слугують посутніми синтаксичними засобами ідіолекту Тамари Севернюк, вербалізують інтенцію ствердження, увиразнюють прагнення автора констатувати ту чи ту інформацію, передати екзистенцію людського буття, перелік подій, фактів, явищ природи, виокремити й деталізувати об'єкти довкілля. Напр.: *Сніг різдвяний. Вечірній собор. Чернівці* [4, с. 74]; *Віра. Надія. І обрії прозорий* [2, с. 132]. Ці конструкції Ю. Шевельов слушно називає екзистенційними, указуючи на їхню «лаконічність, зумовлену сполученням суб'єктних і предикативних уявлень в одному слові» [15, с. 94].

Крім реалізації буттєвої семантики, у мовистилі Т. Севернюк односкладні речення передають широкий спектр людських емоцій і почуттів, оцінку, виокремлюють ту або ту подію, факт, людину, напр.: *Рідна ріка... Місточок...* [2, с. 27]; *Довга луна органу. Плюскіт зелений хвилі. І далечінь обіймів... юних, як спів лози. Ночі античний голос. Спрага і – милі, милі... О, невмолимість руху...* [14, с. 113].

У контексті експресивно-асоціативних виявів односкладних речень номінативного типу представлені як непоширеними, так і поширеними моделями, пор.: *Туман... Туман... Туман... Осріблена імла. І силует в імлі* [6, с. 80]; *Літ відбиток. Первісний поріг. Сяйво квітів. Сонце колосків. Невідлітний клин старих доріг й молодого листя зеленіпів* [4, с. 145]. Зазначимо, що і ті, і ті синтаксичні конструкції виокремлюють авторську інтенцію, вони репрезентують бажання письменниці або лише констатувати буття життєвих реалій, або схарактеризувати певну деталь, стан, ситуацію.

У структурі номінативного речення функціують поширювачі – означення та додатки, що залежать від головного члена в називному відмінку: *Віртуальна позиція душі і тіла* [2, с. 40]; *Пустельний свист окарини, вагонів товарних стукіт... Волога, сира стежина, забута між барв і звуків, і колій латунні зблиски* [14, с. 104]. Однак письменницький ідіолект Тамари Севернюк виформовують передусім ті односкладні номінативні речення, які поширені узгодженими означеннями й відображають різноманітні характеристики предметів, указують на їхні ознаки та властивості, конкретизують оцінні параметри. Пор.: *Вправний орач* [2, с. 13]; *Невловима філософія творення* [8, с. 63]; *Убивчі дні. Криваві новоріччя* [2, с. 164].

Узгодженими поширювачами означального типу слугують і дієприкметники пасивного стану, пор.: *Розтерзані людські долі. Змучена, понівечена земля* [2, с. 72]; *Усамітнений світ. Незахищений біль. Понеділок... Вівторок... Субота...* [4, с. 81].

До емоційних, поетично насажених модифікаторів структури односкладного номінативного речення належать неузгодженні означення, виражені іменниками в родовому відмінку: *Шовк трави. Черемх завія. Боттичеллева весна* [2, с. 38]; *Ніч берега. Ранок ріки* [2, с. 48], а також інфінітивами: *Час танцювати і час ридати, час будувати і час руйнувати* [2, с. 94].

У номінативних реченнях не буває обставинних поширювачів. Їхня наявність передбачає семантичну присутність дієслова у ролі головного члена, проте, як справедливо зауважив К. Німчинов, уставити дієслово в такі називні речення

неможливо [цит. за: 15, с. 40–41]. Це призведе до зміни синтаксичної конструкції: з односкладного речення на двоскладне. У поетичному дискурсі Тамари Севернюк експлікуємо низку синтаксичних конструкцій на зразок: *Стежина в лікарняному саду. Гірраво пахнуть у траві горіхи...* [2, с. 17]; *Поміж нас – переоране поле... А на ньому – полиння густе* [2, с. 29]. Виділені обставинні поширювачі засвідчують двоскладне неповне речення. Такі конструкції є еліптичними, із пропущеним присудком, що має значення наявності, існування, розташування, знаходження. Напр.: *Сонце в білому склі, білий лист на столі... І на крайчику думки – душа* [2, с. 56]; *Між нами – плин ріки по імені – життя, і кладочка життя по імені – розлука* [2, с. 168].

У синтаксичному континуумі поезії Т. Севернюк номінативні висловлення слугують однією із предикативних одиниць складного речення. Здебільшого це складнопідрядні конструкції, пор.: *Магічне вікно. І лава. І вихор, що втратив глузд* [14, с. 88]; *Знаки не астральні: Дорога. Небо. Камінь, об котрий завжди спотикаються добрі наміри* [2, с. 161].

Номінативні речення, що вербалізують семантику буттєвості, супроводжує інтонація констатації, розповідності, маркована крапкою. Водночас експресивність односкладних конструкцій у поезії Т. Севернюк створює і незавершена інтонація. Її визначає розділовий знак – три крапки (...). Конструкції такого зразка увиразнюють багатозначність висловленого, передають схвильованість адресанта, його глибоку емоційність: *Мама... Батько... Брат... Сестра... Наш... мій Старокостянтинів* [2, с. 43]; *Червневий ранок... Синій дзвін дзвіниці...* [4, с. 25].

Обстеживши значний за обсягом фактичний матеріал, сформований методом суцільної вибірки з поетичних збірок Т. Севернюк «Заметіль забуття», «Спокуса білої пустелі. Сторінки життя», «В цупких обіймах німоти», «Листя, що не опадає. Зблиски», зазначимо, що за своїм комунікативно-інтенційним змістом і функціями односкладні номінативні речення виформовують два типи: з одного боку, це буттєво-номінативні речення, які увиразнюють динаміку вражень, думок, фіксують контури навколишніх об'єктів, а з іншого – оцінно-номінативні речення, котрі віддзеркалюють позицію адресанта, його позитивну чи негативну оцінку побаченого, пережитого, осмисленого.

Буттєво-номінативні конструкції найтипівіші у поезії Тамари Севернюк: *Різдвяний ранок. Порожні вулиці. Одинокий далекий дзвін* [2, с. 143]; *Матіоли... Матіоли... Вітер свище. Хвилі, хвилі... Вири пам'яті* [4, с. 138]. У таких висловленнях із невимушеним колоритом розповідності відтворено широку картину життєвих реалій, зафіксовано й перелічено ті або ті об'єкти довкілля, явища, події. Наявність єднальних сполучників між номінативними реченнями впливає на їхню динаміку, що впомигнює нанизування, конкретизацію та деталізацію предметів, фактів, думок, пор.: *Мокре листя. Срібний блиск акацій* [2, с. 25]; *Кімната. Стіни. Тінь. Тінь небуття. А це – портрет... Одне живе життя* [2, с. 147]; *Костелу шпиль. І захід сонця, і вітражів небесна гра* [14, с. 95]. Низка номінативних конструкцій начебто об'єднує розрізнені об'єкти у єдине ціле, створюючи живий, емоційний наснажений поетичний дискурс.

Лаконічність, семантична та структурна місткість буттєво-номінативних конструкцій дають змогу письменниці створити наочні, метафорично-образні картини життя. Вони легко вводять адресата в конкретну ситуацію мовлення. Їхня наяв-

ність очевидна в описах явищ, процесів, станів природи, пейзажів, житла, предметів побуту: *Млявий гавкіт собак. Перехожих лінива хода. Перший жовтий листок. Шелест вітру сухий. Запах перців горілих* [14, с. 117]. О. Синявський переконаливо зауважував, що ці речення «звичайні на початках описів, себто в розповідній мові, для того вони майже завжди бувають перед дієслівними реченнями теперішнього часу» [16, с. 233].

У **оцінно-номінативних висловленнях** гармонійно поєднано семантику буттєвості з категоріями оцінки й емоційності. Ці конструкції репрезентують дві групи:

– оцінно-стверджувальні номінативні речення, котрі виражають аксіологічні параметри щодо висловленого, кваліфікацію предметів, їхню оцінку: *Мамині жовті руки* [8, с. 40]; *Щасливий наш травень* [14, с. 75];

– емоційно-оцінні номінативні речення, пов'язані з емоційно-почуттєвим станом людини, її світосприйняттям, марковані різними маркерами емоційності (знаком оклику, трьома крапками, сполученням розділових знаків): *О, цей святий дурман зрадливий-матіол. Настурцієвій хруст... Знетямлена криниця... Вишневий бог і цар... І царственный престол* [4, с. 131]; *О, ті хаці...* [14, с. 100].

Суб'єктивність таких висловлень, їхній антропоцентризм підсилюють вигуки – найяскравіші маркери авторських інтенцій: *Ох, життя, життя... Вічна виправна колонія* [2, с. 102]; *О, не проста ця книжечка Буття* [2, с. 110].

У системі художньо-образного мислення письменниці, у створенні неповторного лінгвістичного образу автора важливу роль відіграє «**називний уявлення**» – ще один типологічний вияв односкладних номінативних речень, спрямований на створення риторичності поетичного тексту, його афористичності та виразної сугестивності. Пор.: *Осінь. Осінь. Кожен жовтий листочок хочеться підняти і подякувати, що був – зелений* [2, с. 100]; *Небеса... Небеса... Часто-густо боляче дивиться у їхній безмеж* [2, с. 18].

«Називний уявлення» є комунікативною, інтонаційно завершеною синтаксичною одиницею, за допомогою якої мовець повідомляє про наявність у свідомості уявлення і викликає аналогічну асоціацію у свого адресата (співрозмовника). Напр.: *Море... Море... Верховний зодчий, хоч химерні храми твої* [4, с. 44]. Такі дискурсивні висловлення, модель, що називають «предмет думки для того, щоб повідомити про наявність уявлення щодо нього у свідомості мовця» [9, с. 64], релеванті для ідіолекту Т. Севернюк. Очевидно, у такому разі функція «називного уявлення» – не тільки стверджувати про наявність уявлення про предмет або явище у свідомості мовця і називати тему наступного уривка тексту, а насамперед викликати в адресата мовлення це уявлення. Пор.: *Осінь... Пора відлітати* [4, с. 92]; *Весна. Зелен-хміль молодої трави. І дихання фрезій довірливо-дитинне* [4, с. 93].

Експресивність і комплексність «називного уявлення» детермінована авторським задумом: у першому висловленні автор фіксує той або той предмет, подію, ситуацію (відповідає моделі односкладного номінативного речення, головний член якого виражений іменником у називному відмінку), друге речення відображає асоціації, розмірковування, коментарі щодо теми (воно може бути різним за способом вираження предикативності та за будовою), напр.: *Донбаське літо 2015-го... Дороги зриті смертоносним залізом... руїни... чорні дими...* [2, с. 73]; *XXI століття. 13 грудня, 2015 рік. В теле-*

і радіоэфіри – звичні, надокучливі словоплетські баталії [2, с. 80]. Як бачимо, такі бінарні синтаксичні конструкції емоційно наснажені, нетривалі, глибоко особистісні. Вони, зрозуміло, постають внаслідок сегментування авторського мовомислення і виконують сугестивну функцію, яка виявляється в тому, аби вплинути на адресата мовлення, активізувати та загострити увагу на необхідній інформації, спонукати до роздумів над важливими подіями та фактами.

«Називний уявлення» слугує, на нашу думку, мовно-естетичною доміантою ідіолекту Тамари Севернюк. Ці конструкції вводять адресата у ситуацію спогадів, філософських розмірковувань про одвічні істини людського буття, про життя і смерть, про етнокультурні реалії, про національні символи українців, пор.: *Криниця... Боже, як я пам'ятаю той смак води – свіженької, мов ранок* [2, с. 132]; *Втрапа... Стерпли вітри. Сполотніла земля. Слово загубило голос* [2, с. 164].

За нашими спостереженнями, номінативні речення у поетичному дискурсі Тамари Севернюк виконують текстотвірну функцію. Їхня структурна, змістова та комунікативна організація забезпечують органічне поєднання текстових складників відповідно до комунікативного наміру автора. Напр.: *Урвище. Тріснутий камінь. Ті ж запропали стежини. Та ж самота безшелесна. Все тут таке ж, як було – в днину, коли нас не стало...* [2, с. 131]. Варто зауважити, що після низки номінативних речень часто подано висновок, узагальнене афористичне твердження, яке має повчальний зміст. Пор.: *Старий Остропіль. Костянтинів. Ріка. Місток. І синь вгорі. Один ковток такої сині – і рвуться часу ятері* [14, с. 29]; *Незбагненна невідворотність. Ніколи не можеш постати у своїй країні тим, хто ти є, – аж доки тебе не стане...* [2, с. 154].

Дуже часто за допомогою номінативних речень Т. Севернюк будує свій вірш, увиразнюючи таким чином доміанту авторського світобачення, моральних орієнтирів, духовних цінностей людини:

Життєвий шлях:

Досвіток.

Ранок.

Полудень.

Надвечір'я.

Вечір...

Ніч [2, с. 167].

Використання номінативних висловлень у поетичному дискурсі детерміноване комунікативним задумом – свідомим прагненням автора зосередити увагу на тих або тих явищах дійсності, викликати таким тактичним прийомом певні емоції та розмірковування в адресата мовлення (читача, співрозмовника).

Висновки. Односкладні номінативні речення як синтаксичні конструкції, що експлікують широкий інтенційний простір буттєвості, слугують присутніми ідіолектними маркерами мовостилу Тамари Севернюк. Їхній комунікативно-інтенційний зміст зосереджений на експлікації інтенцій ствердження, на увиразненні прагнення автора констатувати ту чи ту інформацію, передати екзистенцію людського буття, перелік подій, фактів, явищ природи, виокремити та деталізувати об'єкти довкілля, активізувати та загострити увагу на важливій інформації, спонукати до роздумів над важливими подіями чи фактами. Посутньою характеристикою номінативних речень є їхня текстотвірна функція, що забезпечує органічне поєднання тек-

стових складників відповідно до авторських інтенцій, репрезентуючи поетичний текст як цілісний, завершений у змістовому і структурному вимірі мовний знак.

Чітка диференціація номінативних речень на буттєво-номінативні й оцінно-номінативні конструкції, виокремлення «називного уявлення», поширення чи непоширення предикативних центрів засвідчує функційну можливість цих синтаксичних одиниць формувати естетичне ядро поетичного ідіолекту Тамари Севернюк, слугувати його синтаксичною доміантою, репрезентувати унікальність та улізнаваність художньо-мовного континууму письменниці. Систематизація доміантних, концептуально значущих, фігурально-риторичних синтаксичних конструкцій, які функціують у поетичному дискурсі Тамари Севернюк та увиразнюють її світоглядні та філософські настанови, виформовує перспективу наших подальших ідіостилістичних студій.

Література:

1. Єрмоленко С.Я. Синтаксис і стилістична семантика. Київ : Наукова думка, 1982. 211 с.
2. Севернюк Т. Листя, що не опадає... Зблизки. Чернівці : Друк Арт, 2016. 208 с.
3. Севернюк Т.А. Спокуса білої пустелі. Сторінки життя: Поезії. Бібліографія. Архіви. Чернівці : Місто, 2001. 560 с.
4. Севернюк Т.А. В цупких обіймах німоти... Поезія. Чернівці : Золоті литаври, 2012. 224 с.
5. Близнюк Л. Односкладні речення із семантичним суб'єктом (на матеріалі поетичних текстів 50–60-х рр. XX століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2007. 17 с.
6. Зоріна Ю. «Називний уявлення» і «називний теми» як лінгвістичні терміни. *Лінгвістичні студії*. 2013. Вип. 27. С. 84–88.
7. Коржак З. Виразення експресивності номінативних речень (на матеріалі сучасних українських художніх текстів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Івано-Франківськ, 2007. 22 с.
8. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1994. 670 с.
9. Сушинська І. Номінативні речення периферійного типу («називний уявлення», «лекторський номінатив»). *Функціонально-когнітивні вияви граматичних структур* : збірник наукових праць. Київ : ІЗМН, 1998. С. 62–67.
10. Швець О.В. Типологія номінативних речень в англійській, французькій та українській мовах. *Молодий вчений*. 2017. № 5. С. 189–192.
11. Шевченко Т.В. Функційні особливості номінативних речень у поетичному дискурсі. *Український смисл*. 2015. № 2015. С. 233–241.
12. Шабат-Савка С.Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові : монографія. Чернівці : «Букрек», 2014. 412 с.
13. Качкан В. Коли серце – на поклик душі. Різдво з поезією Тамари Севернюк. Севернюк Т. Листя, що не опадає... Зблизки. Чернівці : Друк Арт, 2016. С. 183–195.
14. Севернюк Т.А. Заметіль забуття: Лірика. Чернівці : Букрек, 1996. 200 с.
15. Шевельов Ю. До питання про генезу та природу називних речень. Харків : Харківське історико-філологічне товариство, 2012. 135 с.
16. Синявський О. Норми української літературної мови. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 368 с. Репринт із видання 1931 р.

Shabat-Savka S. Simple nominative sentences as syntactic markers of Tamara Severniuk's idiolect

Summary. The article analyzes simple nominative sentences as syntactic constructions that explicate wide intentional space

of being and serve as the accompanying idiolect markers of Tamara Severniuk's style. The rich factual material enabled the identification of structural and semantic parameters of nominative constructions. The article presents their varieties and means of distribution, outlines text-forming functions. Drawing on the practice of linguistic studies, the author states that nominative sentences belong to simple sentences, the predicative centre of which is formed by a noun, pronoun or substantivized part of speech in the nominative singular or plural case.

Tamara Severniuk's poetic discourse is characterized by the communicative-intentional content of nominative sentences, which is focused on the explication of the intentions of the statement. It expresses the author's desire to share certain information, convey the idea of human existence, the list of events, facts, phenomena, as well as to focus on important information, encourage reflection on important events or facts. The author studies the constructions of the 'nominal idea' that introduces the addressee into the situation of memories,

philosophical reflections on the eternal truths of human existence, life and death, ethno-cultural realities, national symbols of Ukrainians, and at the same time, it serves as the linguistic and aesthetic dominant found in Tamara Severniuk's idiolect. The author outlines the classification of nominative sentences in terms of their division into existential-nominative and evaluative-nominative constructions. On the one hand, they convey a broad picture of the main idea, fix some objects of the environment, testify to events in time and space. On the other hand, they create dynamics of impressions and thoughts about what is seen, represent despite its brevity, a wide range of human emotions, feelings, assessments, form the aesthetic core of the poetic Tamara Severniuk's idiolect, represent the uniqueness and recognisability of the artistic and linguistic continuum of the writer.

Key words: idiolect, simple nominative sentences, author, intention of assertion, state of being, addressee of speech, poetic discourse, Tamara Severniuk.